

Temps d'indignació, temps de reacció

SARA CONTRERAS

Polítologa

Indigneu-vos és, abans que res, una crida per posar fi a la indiferència i l'apatia, potser els mals més enquistats i preocupants de la societat actual, exacerbats en el context de crisi. L'autor, l'exdiplomàtic francès nonagenari Stéphane Hessel, convida a què cadascú tingui els seus motius d'indignació: "Busqueu i trobareu".

Hessel, veterà membre de la Resistència francesa, presenta la seva trajectòria com a aval per rescatar els ideals i valors que el van portar a lluitar contra els totalitarismes i, posteriorment, participar en la redacció de la Declaració Universal de Drets Humans (1948). I és precisament la vulneració sistemàtica dels principis establerts en aquesta *Carta Magna de la humanitat* –d'ençà la fi de la Segona Guerra Mundial– el que ha de despertar en nosaltres el sentiment d'indignació.

Perquè la indignació, diu Hessel, és, per definició, la negació de la dignitat, un dret consagrat en el primer article de la Declaració de 1948: "Tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitats i drets i, dotats, com estan, de raó i consciència, han de comportar-se fraternalment els uns amb els altres".

Si bé denuncia l'incontestable i aclaparador poder econòmic i financer i exposa de forma succinta alguns motius d'indignació, Hessel posa l'accent en el pas previ. És a dir, no és tan important trobar raons objectives com entendre per què hem de recuperar la capacitat d'indignar-nos. Perquè hem de ser conscients, primer, que es tracta d'una capacitat consubstancial a la nostra pertinença al gènere humà i, segon, que la societat actual i el model que regeix les nostres vides ens han anestesiat fins al punt que hem renunciat a emprar-la o, senzillament, l'hem oblidat.

Hessel ens exhorta a fer d'aquesta retrobada amb nosaltres mateixos, amb la nostra identitat com a éssers humans i com a éssers socials, una qüestió de responsabilitat. I ho fa des de la seva pròpia experiència, que li ha donat la certesa que la pitjor de les actituds és la indiferència. Perquè, com deia Albert Einstein –també testimoni directe dels terribles estralls de la Segona Guerra Mundial–, "la vida és molt perillosa; no per les persones que fan el mal, sinó per les que s'asseuen a veure el què passa".

Els joves, insisteix Hessel, han de ser els protagonistes de la indignació, no només perquè pateixen una vulneració sistemàtica dels seus drets –sotmesos als dictats d'un sistema econòmic despietat i egoista– sinó perquè, a més, han de ser els arquitectes del món i la societat de demà.

Advertència als navegants: la indignació ha de conduir, segons l'autor, a prendre el camí de la no violència, de la desobediència pacífica. No pot ser d'una altra manera. Hessel, un cop més fent un exercici de memòria –històrica i personal–, recorda que la violència no és eficaç perquè atempta frontalment contra els fonaments mateixos dels Drets Humans i perquè dóna l'esquena a l'esperança i a la reconciliació amb el gènere humà; allò que perseguim, precisament, recuperant la capacitat d'indignació i exercint-la amb responsabilitat.

Indigneu-vos

Stéphane Hessel

Barcelona: Destino, 2011



Reacciona

Diversos autors

Madrid: Aguilar, 2011



Cap a la mobilització a través de la indignació

El manifest de Stéphane Hessel constitueix un fenomen literari extraordinari i s'ha erigit en un referent incontestable de la mobilització social sense precedents que ocupa places i carrers de diferents ciutats espanyoles des del passat 15 de maig. No en va, molts mitjans de comunicació es refereixen als seus protagonistes com “els indignats”.

Tanmateix, la contribució de Hessel és, en realitat, un pessic, un petit però potent senyal lluminós que ajuda a ubicar la punta de l'*iceberg* i delimitar el seu perímetre, però que no s'endinsa en les aigües tenebroses que l'envolten per desvetllar-nos les dimensions i mesures detallades del seu calat.

La lectura d'*Indigneu-vos* motiva moltes preguntes, però les respostes només es deixen entreveure.

Per què hem oblidat la nostra capacitat d'indignació? Sí, hem de buscar i trobar els motius per indignar-nos; però, on els hem de buscar? I, un cop trobats, hem d'abraçar la insurrecció pacífica: amb quins objectius, amb quines propostes?

S'han alçat moltes veus crítiques que denuncien la manca de precisió i profunditat de Hessel i, fins i tot, la seva pobra aportació al debat i a l'ideari progressista. S'ha de tenir en compte que la voluntat de l'autor en llençar el llibret és, en primera instància, remoure consciències i trencar l'esperit social imperant: l'apatia. En aquest sentit, tot i que pugui semblar que l'autor exposi obvietats o enarbori un discurs poc

elaborat, l'excel·lent impacte social del text posa de manifest que el toc d'atenció de Hessel era necessari i que ha reeixit en el seu objectiu.

El mateix Hessel reconeix que “les raons per indignar-se poden semblar avui menys nítides o el món massa complex”, i en aquest sentit la brevetat d'*Indigneu-vos* convida a anar més enllà de la reflexió de l'autor per tirar del fil de les nombroses preguntes que planteja i de les respostes que, si més no, esbossa.

Advertència als navegants: la indignació ha de conduir, segons Hessel, a prendre el camí de la no violència, de la desobediència pacífica. No pot ser d'una altra manera, perquè la violència atempta frontalment contra els fonaments mateixos dels Drets Humans

José Luís Sampedro –economista espanyol, escriptor i humanista compromès–, que signa el pròleg de l'edició espanyola d'*Indigneu-vos*, pren el relleu a Hessel encapçalant el recull d'articles anomenat *Reacciona*. Es tracta d'un conjunt d'aportacions a càrrec de figures de reconegut prestigi que, des de diferents òptiques, posen fil a l'agulla i ens ajuden a concretar alguns dels interrogants plantejats al manifest de Hessel.

Les contribucions d'autors com el mateix Sampedro, Federico Mayor Zaragoza, o els periodistes Rosa María Artal o Ignacio Escolar, analitzen en primera instància i de forma exhaustiva els motius pels quals ens hem d'indignar que, en part, expliquen també per què hem oblidat –potser de manera inconscient i aliena a la nostra voluntat– la nostra capacitat d'indignar-nos.

Baltasar Garzón, un altre dels signataris de *Reacciona*, sentència a l'inici del seu article: “algú ens ha dit que ens ha tocat viure els temps de la vergonya, la mediocritat i la renúncia”. Aquesta és la diagnòsi dels nostres mals que conté, en els seus termes, les patologies que ens han conduït a una situació insuportable, la situació que ja denunciava Hessel i que ens ha de portar a la indignació.

Vivim temps de vergonya. Vergonya perquè el neoliberalisme econòmic i la desregulació financera han provocat una crisi de dimensions històriques i greus conseqüències socials. Una crisi que s'explica per l'especulació desmesurada, l'eixamplament inaudit de les desigualtats econòmiques i socials i la consagració del capitalisme més salvatge i la llei del mercat com a principis rectors, no només de l'economia, sinó de la societat. La productivitat i el consum, segons els autors, han adquirit un rang de mandat gairebé espiritual. El sistema se sosté en una perillosa dinàmica segons la qual es privatitzen els beneficis i se socialitzen les pèrdues i qui paga el preu més alt són els ciutadans –no pas els especuladors i les entitats financeres– i els governs i la mateixa política –captius del “poder del diner, insolent i egoista”, en paraules de Hessel.

Vivim temps de mediocritat. Mediocritat perquè s'ha posat de manifest que els valors que sostenien la societat en què vivim s'inserien en la doctrina econòmica dominant. I, amb el seu col·lapse, hem entrat també en una crisi de valors. “El sistema ens ha transformat”, diu Ignacio Escolar, per abocar-nos al que Lourdes Lucía, una altra autora de *Reacciona*, defineix com a “fallida moral”. Vivim en una societat en què tot és efímer¹ i susceptible de ser “mercantilitzat”, en què tot es defineix pel seu preu mentre es menysté el seu valor. S'han desvirtuat i desfet els vincles humans i socials, posant en dubte l'existència mateixa de la societat, i reivindicant, alhora, la primacia egoista dels individus. En última instància, s'ha instal·lat –en paraules de Josep Ramoneda²– una cultura de blindatge de l'empatia amb l'altre basada en el culte a l'individualisme i alimentada per uns mitjans de comunicació que inoculen el desactivament del pensament crític, la passivitat i la desmobilització.

Vivim temps de renúncia. La renúncia, induïda per aquests mitjans, que han perdut la seva vocació pedagògica i han sucumbit al model imperant de consum, encapçalat pel lema “entretenir per vendre³” que els empeny a banalitzar i frivolitjar la informació. Així, contribueixen a alimentar el silenci, el conformisme i l'apatia⁴. Per tant, la renúncia és, primer, la rendició silenciosa dels ciutadans anestesiats i domesticats pel *pa i el circ*. Però és també la retirada de la política i dels guardians electes de l'espai i dels valors públics que no han evitat que el mercat, implacable, desplegués la seva estratègia de *terra cremada* deixant la seva empremta en tots els terrenys conquerits.

I en darrera instància, com diu Baltasar Garzón, algú ens ha fet creure que ens ha tocat viure en aquesta situació de misèria humana, cultural i política, i de desencís social. Aquest algú és, al cap i a la fi, el sistema mateix i el model social i cultural que s'hi associa. Aquest algú és, en definitiva, i tal i com il·lustren els autors de *Reacciona*, un gran Leviatan que aliena la ciutadania, desvirtua la política i la cosa pública i atempta contra la dignitat humana.

Les contribucions a *Reacciona* d'autors com José Luis Sampedro o Federico Mayor Zaragoza analitzen en primera instància i de forma exhaustiva els motius pels quals ens hem d'indignar que, en part, expliquen també per què hem oblidat –potser de manera inconscient i aliena a la nostra voluntat– la nostra capacitat d'indignar-nos

Hessel i Sampedro han generat amb *Indigneu-vos* i *Reacciona* una espurna que ha permès encendre la metxa de la indignació i la reacció. Han contribuït a donar una empenta necessària per tal que el desencís i la fartanera acumulats per les fallides del sistema cristal·litzessin i sortissin d'una letargia continguda i insostenible

¹ Vinculat al concepte de societat líquida encunyat per Zygmunt Bauman i analitzat a Ferril, L. (2010): *Manhattan líquid. Un viatge del crash a Obama*. Barcelona: Editorial Empúries.

² Ramoneda, J. i Tresserras, J.M. (2011, 14 de maig): “Es poden fer retallades mirant als ulls de la gent?”, Ara. Secció d'Opinió, Cartes creuades.

³ Artal, R.M. (2011): “La sociedad desinformada”, a Sampedro, J.L. et al, *Reacciona*, Madrid, Aguilar.

⁴ Ramoneda, J. (2010, 17 de novembre): “La construcción cultural del fascismo”, *El País*, Secció d'Opinió.

Amb aquests arguments, condensats aquí però extensament detallats i documentats al llibre coral que complementa la crida de Hessel, tenim raons més que suficients per indignar-nos. És més, no n'hi ha prou amb indignar-nos: hem de reaccionar, tal i com suggereix el títol de la compilació d'articles liderada per Sampedro. I la reacció, la mobilització, és una posició de responsabilitat i compromís.

Malgrat l'alarmant anàlisi que ofereixen, els autors de *Reacciona* consideren possible i necessari que els i les ciutadanes fem quelcom i, fins i tot, exposen algunes possibles línies d'actuació i propostes alternatives. Per tant, obren una escletxa per l'esperança. “Quelcom es mou”, diu Lourdes Lucía, “(...) podem recuperar la facultat de somniar, l'esperança i la il·lusió”.

Els esdeveniments dels últims mesos al sud de la Mediterrània, les (mediàticament) desaparebudes protestes a Islàndia contra els especuladors financers i les mobilitzacions de les darreres setmanes a nombroses ciutats espanyoles i europees ens indiquen que quelcom està canviant, que més enllà de la sacsejada intel·lectual dels llibres a què fem referència, la societat civil es commou, es remou i actua

Els esdeveniments dels últims mesos al sud de la Mediterrània, les (mediàticament) desaparebudes protestes a Islàndia contra els especuladors financers i les mobilitzacions de les darreres setmanes a nombroses ciutats espanyoles i europees ens indiquen que quelcom està canviant, que més enllà de la sacsejada intel·lectual dels llibres a què fem referència, la societat civil es commou, es remou i actua.

Els joves, tal i com reclamava Hessel i com reiteraven Sampedro i els altres signataris de *Reacciona*, han pres el lideratge, posant-se al capdavant de les mobilitzacions i canalitzant l'esclat de malestar. I ho han fet, emprant extensivament i intensivament de les xarxes socials, una eina providencial, signe d'identitat generacional, que fa possible tornar a teixir les individualitats per prendre les regnes de la democràcia i de l'espai públic (virtual i real), a través de la “intel·ligència col·lectiva⁵” –en termes humans i tecnològics– i de la solidaritat.

Hessel i Sampedro han generat una espurna que ha permès encendre la metxa de la indignació i la reacció. Han contribuït a donar una empenta necessària per tal que el desencís i la fartanera acumulats per les fallides del sistema cristal·litzessin i sortissin d'una letargia continguda i insostenible. I ho han fet sense ànim d'erigir-se com a líders ni referents, però recolzats en la saviesa reposada de la seva pròpia experiència i amb la voluntat i convenciment de donar el relleu generacional tenint present la memòria històrica.

Per això, *Indigneu-vos* i *Reacciona* mereixen una lectura atenta, pausada i conscienciosa. Perquè, com diu el propi Hessel, “el progrés no significa accelerar-se, sinó tendir a un món millor⁶”. Per tant, és necessari comptar amb indicacions, amb una mena de brúixola per portar pas ferm i decidit en el camí cap aquest món millor, que tots i totes desitgem. ■

⁵ Innerarity, D. (2011, 1 de juny): “Indignarse no es suficiente: hay que ser más inteligente”, *La Vanguardia*, Secció La Contra.

⁶ Hessel, S. (2011, 29 de maig): “La indignación debe ir seguida de compromiso”, *El País*. Secció Societat.

Commoedora memòria

ALBERT AIXALÀ I BLANCH

Director de la Fundació Rafael Campalans¹

El passat mes d'octubre, coincidint amb el seu 70è aniversari, l'Isidre Molas va publicar el que potser podríem considerar com el seu primer llibre de memòries. *El meu temps de presó* es va presentar el dia 4 de novembre, en un acte organitzat conjuntament per la Fundació Rafael Campalans i Edicions 62, i va comptar amb uns presentadors de primer nivell: Josep Maria Castellet, Ferran Mascarell i Antoni Puigverd.

El meu temps de presó és un text sincer, escrit amb el cor, però amb certa distància també. La distància d'aquell que ja ha paït tot el que havia de pair, i que ara, des de la serenor de qui està en pau amb si mateix, pot escriure el que aquí podem llegir. És un llibre que surt de dins. Sorgeix de la pèrdua d'un any passat a presó, però també del retrobament amb aquella vivència i amb ell mateix. I és precisament per això que és un llibre que commou.

Commou com parla de la presó com “les convivències” que va passar amb el companys de projecte polític i les pàgines en què descriu com se'n va sentir de sol; com parla del seu pare i com li parla a la seva mare; com parla de la seva tieta i què li diu al seu germà. Commou llegir-lo quan explica per què escriu aquest llibre, i per què defensava i segueix defensant una determinada manera de fer política, lluny dels dogmatismes i amant de l'espontaneïtat.

És un llibre en què explica la seva versió dels fets, una versió molt personal, que ens permet no només conèixer la seva experiència de presó, sinó conèixer a través d'ell com fou la vida d'uns joves catalans d'esquerres que van lluitar per la llibertat i la justícia social, quan encara eren molt joves i en un moment –a cavall entre els anys 50 i 60– en què era molt difícil escapolar-se de l'asfixiant pressió política, social, i moral del règim.

Isidre Molas ens ofereix una experiència en primera persona que no deixa indiferent. Està escrita amb un estil força suggerent, a mig camí entre les memòries i la literatura, amb pàgines que destil·len un lirisme colpidor.

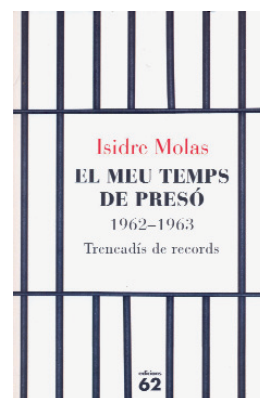
Entre aquestes pàgines trobo que hi ha un epígraf especialment emotiu. Duu per títol “Mai no t'he conegut”. Aquest epígraf expressa l'enyor pel germà que no va arribar a conèixer i del que ell se sent successor. És un enyor molt profund, que pot portar a la idealització del que hauria pogut ser i no ha sigut. Un enyor que va lligat al fet que ell podria no haver existit; que la història podria haver sigut diferent; i que ell, com tots, som aquí per una sèrie de casualitats i causalitats de la vida. I com que hi som, ja que hi som, hem de trobar la força per contribuir a la vida. Per sortir-nos-en. Per fer avançar el món.

Molas converteix aquest enyor del seu germà que va morir en un impuls per a l'acció, en un motor de canvi: no som aquí perquè sí, som aquí per fer alguna cosa de profit, i per aportar el nostre gra de sorra. Un enyor que ens recorda els versos del poeta Walt

El meu temps de presó

Isidre Molas

Barcelona: Edicions 62, 2010



¹ Aquesta ressenya ha estat publicada al número 32 de la revista *Les Notícies de llengua i treball* de la UGT de Catalunya (maig 2011)

Whitman, que es preguntava “què puc fer enmig del món? Quin sentit té tot plegat”. I ell mateix responia “Que tu ets aquí; que la vida i la identitat existeixen; que el drama puixant de la vida continua, i tu hi pots contribuir amb un vers”.

Isidre Molas ens ofereix una experiència en primera persona que no deixa indiferent. Està escrita amb un estil força suggerent, a mig camí entre les memòries i la literatura, amb pàgines que destil·len un lirisme colpidor. *El meu temps de presó* és un llibre commovedor

I això és el que va decidir l'Isidre Molas fa més de 50 anys. Va decidir que ell no es volia quedar de braços plegats, no volia que el món passés per davant seu i mirar-s'ho. Volia contribuir-hi, amb uns versos –com alguns dels que apareixen al llibre– i amb una acció decidida.

Aquesta voluntat és la que converteix l'Isidre en un exemple per a tots els que hem vingut després. Perquè fa més de 50 anys va veure dos camins davant seu. I va triar el menys batut, el menys transitat. Gràcies a que ell, i uns quants més que –com ell– van triar aquell camí, avui som on som, i tenim el que tenim.■

Un retrat de la burgesia barcelonina

REDACCIÓ

El cau del conill

Cristian Segura
Barcelona: Destino, 2011 |
Premi Josep Pla 2011



Podríem definir *El cau del conill* com la novel·la que explica tot allò que sempre havíem volgut saber sobre la burgesia barcelonina però mai ens havíem atrevit a preguntar.

L'autor, Cristian Segura, ens ofereix un retrat caricaturitzat, i fins i tot un punt grotesc, de l'alta burgesia de la ciutat. La que viu a Pedralbes i és sòcia del Club Tennis Barcelona i del *Círculo Ecuestre*; la que segueix mantenint la propietat de grans empreses familiars i està ben connectada amb els cercles polítics de la capital; la burgesia per la qual només hi ha un diari a la ciutat, *La Vanguardia*, i un partit polític que la representi com cal, Convergència i Unió; la burgesia que parla en català a casa però utilitza el castellà a la feina. En definitiva, la burgesia que ha sentit urticària amb el govern d'esquerrers dels darrers set anys i que no ha suportat que en José Montilla esdevingués president de la Generalitat (al llibre hi podreu trobar una deliciosa escena en un restaurant japonès entre el president Montilla i dos grans empresaris de la ciutat).

El cau del conill és una novel·la divertida, directa, fresca. És divertida en el retrat dels personatges i en la creació de situacions esperpèntiques però creïbles; és directa en l'estil, amb uns diàlegs plens de matisos que defineixen els personatges amb un sol traç, i unes descripcions que sovint cavalquen entre la ironia i el sarcasme. És una novel·la que suposa una anhelada d'aire fresc en un subgènere molt poc cultivat en la literatura catalana, el retrat de la seva classe alta.

L'autor, Cristian Segura, coneix molt bé els tipus humans que apareixen retratats en la novel·la. I això és nota. Escriu sobre uns personatges i uns entorns que li són familiars, amb totes les seves contradiccions. Ens presenta “la fira de les vanitats” barcelonina de principis del segle XXI, el retrat de “la febre d'or” catalana dels darrers 10 anys, una època en què tot semblava possible. Una febre d'or lligada no només a la bombolla immobiliària interna, sinó al creixement xinès i asiàtic que ha fet reviure a l'empresa familiar catalana.

Aquesta *opera prima* de Cristian Segura, un dels primers escriptors de la seva generació que ha rebut el Premi Josep Pla, ens apropa a una realitat que viu en el seu món, aparentment allunyada de la resta de la societat, amb qui només es relaciona a través del servei i els treballadors de la seva empresa. L'autor intenta aixecar el vel que amaga les seves misèries, ens despulla els seus protagonistes i, fins i tot, ens revela l'escandalós preu (gairebé 200 milions d'euros) que obté el protagonista per la venda de la seva empresa, a punt de fer fallida.

En la part final, però, la novel·la decau. És com si l'autor ja ens hagués explicat tot el que volia, i mira d'entretenir-nos amb un peculiar exercici retrospectiu dels darrers dos anys de crisi econòmica fent un *travelling* ràpid sobre l'evolució de la vida dels personatges retratats.

Tanmateix, és una novel·la molt recomanable. Una novel·la en dos traços i un borrall. Perquè, com en tota bona novel·la, i en la vida mateixa, sempre hi ha un borrall que ennegreix els traços que amb voluntat havíem anat dibuixant. ■

El cau del conill ens ofereix un retrat caricaturitzat, i fins i tot un punt grotesc, de l'alta burgesia de la ciutat. És una novel·la divertida, directa, fresca, que ens presenta “la fira de les vanitats” barcelonina de principis del segle XXI, el retrat de “la febre d’or” catalana dels darrers 10 anys, una època en què tot semblava possible

Mandelson, el tercer home

Fa tot just un any es va editar al Regne Unit *The third man. Life at the heart of New Labour*, de Peter Mandelson, un dels homes més influents de la política britànica dels darrers 20 anys. S'ha escrit molt sobre ell, però en aquest llibre és ell qui ens parla, en primera persona, de tot allò viscut durant els darrers 20 o 30 anys.

Resulta significatiu que el llibre comenci pel final, pel seu retorn a la política britànica després d'haver estat desterrat a Brussel·les durant més de quatre anys. “*Can you help me?*”, li demana Gordon Brown des del 10 de Downing Street la primera setmana d'octubre de 2008, quan el món acaba d'entrar en una de les pitjors crisis financeres de la història, qui sap si a punt de viure un nou “dijous negre” com el d'octubre de 1929.... En tot cas, aprofita aquest capítol per parlar clarament del seu malestar amb Gordon Brown, per com l'havia tractat, a ell i a Tony Blair, els anys anteriors, i de les raons del seu retorn: el compromís amb el Labour, i la convicció que en aquell moment de crisi calia estar, de nou, al pont de comandament.

Mandelson és un personatge peculiar i en aquest llibre podem descobrir la seva face més humana, especialment en el capítol “*Being Peter*” on ens parla de la seva vida personal i de les seves relacions amb diversos personatges de la vida social britànica, arribant quasi a la xafarderia. Aquí ens sorprèn conèixer la seva relació amb la princesa Diana i, sobretot, amb el príncep Carles, després de la mort de Diana l'agost de 1997. O bé el rol que va jugar en el divorci del ministre Robin Cook, com a intermediari entre ell i la seva dona, o les tempestuoses relacions amb Alastir Campbell, totpoderós cap de gabinet de Tony Blair, a qui arriba a qualificar de “mascle alfa” ofès per l'ascendència que tenia Mandelson sobre Blair..

Però és quan parla de política que entenem el veritable sentit del títol del llibre. Ell va ser, per sobre de tot, el “tercer home” del New Labour, l'home que unia (o desunia) els dos principals actors de la companyia, Tony Blair i Gordon Brown. Ells van ser “els

The third man

Peter Mandelson
Londres: Harper Collins, 2010



tres mosqueters” del nou laborisme que van aconseguir refer el partit després de 15 anys a l’oposició i dur-lo al govern amb la majoria més gran que havia aconseguit mai el Labour, superant la de Clement Attle l’any 1946.

Mandelson va ser, des del principi, el principal intèrpret dels desitjos de Tony Blair, i l’home que feia que es convertissin en realitat, utilitzant la seva ascendència sobre tots els ministeris des del 10 de Downing Street. Tots? No. Sempre n’hi havia un que es resistia, el Ministeri d’Hisenda, amb el ministre Gordon Brown al capdavant. Brown va saber crear-se una imatge pròpia, amb una estratègia eficient i efectiva que el va fer emergir, des de l’inici, com el contrapoder dins el govern. I Mandelson era l’home que sempre es trobava al mig de tot, negociant tots els dossiers importants, i decidint com es presentaven a la premsa. Però també es va convertir aviat en el “ministre de les males notícies”, tant perquè havia de gestionar els temes difícils, com perquè ell mateix va passar a convertir-se en notícia.

***The third man* és el retrat autobiogràfic d’un home que porta el poder a la sang i que ha sabut com utilitzar-lo.**

Mandelson personifica, doncs, l’ambició del poder transformador, d’un poder que se sap important i que es pren seriosament la seva responsabilitat

En qualsevol cas, Mandelson sempre ha sabut reinventar-se, com a ministre de Blair primer, Comissari Europeu després i ministre de Gordon Brown fins a la derrota electoral del *Labour*. Un home que sempre ha sabut que el procés és tant o més important que la decisió final, i que si no controles el procés el resultat final mai serà satisfactori. Un home que sap cuinar, però que també comunica com ningú. En ocasions ell preparava els plats per a que Blair o Brown (o el príncep Carles) els portessin a taula. Però també es convertia sovint en un gran *maître*. *Maître* i *chef* alhora, una combinació difícil de trobar.

Mandelson personifica, doncs, l’ambició del poder transformador. D’un poder que se sap important i que es pren seriosament la seva responsabilitat. La responsabilitat de representar els sectors populars de la societat, i les seves aspiracions, però també els sectors emprenedors i emergents i les seves ambicions, així com el món de la cultura i les seves vanitats. La força d’atracció del *new labour* radicava en aquesta triple condició, que el feia no només popular sinó respectat i, fins i tot, *chic*.

The third man és el retrat autobiogràfic d’un home que porta el poder a la sang i que ha sabut com utilitzar-lo. Un home que vol seguir influint en els processos de la política britànica perquè, com escriu ell mateix, “without influencing the process, the endgame is never satisfactory”. ■

